

ครั้งที่ 10 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2561

“การเพาะเห็ดระโงก”

ข่าวประชาสัมพันธ์ สำนักปลัด

แผนงานการเกษตร งานส่งเสริมการเกษตร

เทศบาลตำบลยางหล่อ

เห็ดระโงก เรียกอีกชื่อว่า **เห็ดไข่ห่าน** มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย ออกในฤดูฝน เห็ดระโงกมีทั้งสีขาว สีแดงและสีเหลือง ดอกตูมกลีบรี คล้ายไข่ห่าน เมื่อโตขึ้นหมวกและก้านดอกจะดันปลอกหุ้มแตกออกมา สปอร์และครีบสีขาว แล้วแต่สายพันธุ์ ดอกเห็ดมีลักษณะเป็นเมือก ขอบหมวกมีร่องเล็กๆ ตรงกันกับครีบ เมื่อดอกบานขอบหมวกจะขาดตามรอยนี้ ด้านล่างหมวกมีครีบสีขาว ก้านดอกยาวเป็นทรงกระบอก ผิวเรียบสีขาวหรือเหลืองนวล เนื้อเยื่อภายในก้านดอกสีขาว และสานต่อกันอย่างหลวมๆ ตรงกลางก้านดอกมีรูกลวงเล็กน้อยเกิดเองตามธรรมชาติมักขึ้นเป็นกลุ่มเล็กๆ พบได้ ตามป่าโปร่งหรือป่าละเมาะทั่วไป ของภาคอีสานและภาคเหนือ เห็ดระโงกสามารถประกอบอาหารได้หลายชนิด เช่น แกงเห็ดระโงกใส่ใบมะขามอ่อน เห็ดระโงกนึ่งจิ้มแจ่ว เห็ดระโงกเผาไฟตำน้ำพริก หรือจะนำไปผัดน้ำมันหอยก็ได้

วิธีการเพาะเห็ดระโงกหรือเห็ดไข่ห่าน

สำหรับวิธีการเพาะเห็ดระโงกหรือเห็ดไข่ห่านทำได้ง่ายๆ แต่ต้องใช้เวลา โดยให้นำดอกเห็ดระโงกที่แก่จัดแล้วมาขยี้ผสมน้ำ นำไปรดกับต้นกล้าต้นพืชในวงค์ ยางนา ได้แก่ ยางนา ตะเคียนทอง เต็ง รัง พลวง เหียง พะยอม กระบาก เป็นต้น หลังจากที่เรานำต้นพืชไปปลูกจนเจริญเติบโต ประมาณปีที่ 5 ขึ้นไป เห็ดก็จะเริ่มออก เห็ดจะออกประมาณ 4-5 ครั้ง โดยจะมีเยอะที่สุดในช่วงเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม จริงๆ แล้วเห็ดเป็นเชื้อราชนิดหนึ่ง จัดอยู่ในราที่มีชื่อว่า ไมคอร์ไรซา (Mycorrhiza) ซึ่งเห็ดป่าที่เราเห็นขายตามข้างทางเวลาไปเที่ยวต่างจังหวัดเกือบทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็น เห็ดเผาะ เห็ดระโงกเหลือง เห็ดตะไค้ เห็ดน้ำหมากและอื่นๆ ก็จัดเป็น ไมคอร์ไรซา ที่อาศัยอยู่ที่ส่วนปลายของรากฝอย ของพืชในวงค์ยางนา

ไมคอร์ไรซาของเห็ดจะอาศัยกับต้นไม้ตามที่กล่าวมา แบบภาวะพึ่งพา โดยจะเกาะอยู่ที่ปลายรากฝอย คอยดูดน้ำ ธาตุอาหาร และป้องกันเชื้อโรคให้กับต้นไม้ ที่มันอาศัยอยู่ และตัวไมคอร์ไรซา ก็จะดูดอาหาร จากรากพืชอีกที และเมื่อ อุณหภูมิ ความชื้น ธาตุอาหารเหมาะสม ก็จะโผล่พ้นจากดิน กลายเป็นดอกเห็ด ตามที่เราเห็นนั่นเอง แต่เห็ดจะเปลี่ยนไปตามสภาพความสมบูรณ์ของป่า ยิ่งป่าสมบูรณ์ชนิด และจำนวนของเห็ดก็จะมากขึ้น สำหรับการทำให้เกิดเห็ดระโงกนั้น ป่าควรมีเรือนยอดปกคลุม 70-50 % หรืออีกในหนึ่ง คือมีแสงส่องถึงพื้นดิน ประมาณ 30-50 % และมีเศษใบไม้ที่ย่อยสลายไม่หมดหนาไม่เกิน 2 เซนติเมตร พื้นสวนไม่มีวัชพืชหนาแน่น และที่สำคัญต้องไม่มีสารเคมีใดๆ รวมถึงการรบกวนพื้นสวน หลังจากฝนตกหนักๆ 2-3 วันและมีแดดส่องถึงพื้น อากาศอบอุ่น เห็ดก็จะเริ่มทยอยงอกจากดิน เป็นแถว ตามแนวรากของต้นไม้

นำสปอร์ดอกเห็ดที่แก่ไปผสมน้ำ รดต้นกล้าเพื่อเพาะเห็ดระโงก

นอกจากนี้ยังมีอีกวิธีหนึ่งที่สามารถเพาะเห็ดระโงกและเห็ดป่าได้เช่นกัน คือนำดอกแก่ๆ มาขยี้ แล้วนำไปฝังตามบริเวณรากของต้นไม้ตระกูลยางนาที่โตแล้ว เมื่อเวลาผ่านไป อุณหภูมิ ความชื้น ธาตุอาหารเหมาะสม ก็จะโผล่พ้นจากดิน กลายเป็นดอกเห็ดให้เราได้เก็บไปประกอบอาหารและจำหน่ายได้เหมือนกัน จะเห็นได้ว่าการเพาะเห็ดระโงกไม่ได้ยาก และยังได้ประโยชน์อีกอย่างหนึ่งคือเมื่อต้นไม้ที่โตแล้วสามารถนำมาใช้สอยหรือนำไปแปรรูปได้ โดยปัจจุบันเราสามารถปลูกรุ่นแล้วไปขึ้นทะเบียนกับกรมป่าไม้เป็นสวนป่า ที่นี้ป่าไม้ที่เราปลูกรุ่นก็สามารถตัดและนำไปแปรรูป หรือขายได้ราคาดีไม่น้อยเหมือนกัน เพราะต้นยางนาต้นที่โตๆ ราคาหลักหมื่นบาทต่อต้นเลยทีเดียว เป็นการปลูกรุ่นไว้หาเห็ด และเก็บออมเนื้อไม้ไว้ขายในอนาคตได้

สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ เทศบาลตำบลยางหล่อ อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู 39180

โทร. 042-003255 โทรสาร. 042-003253